

Православний Голос Люблина

Бюлетень української православної громади
церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього в Люблині

Люблин

№ 12 (25)

Грудень 2004 р.

www.chresto-vozd.harazd.net

Посвячення кафедрального собору в столиці Грузії

23 листопада в столиці Грузії Тбілісі відбулося урочисте посвячення кафедрального собору Святої Трійці. Саме цього дня випадає традиційне грузинське свято Гюргоба – день покровителя Грузії св. Георгія. Грузія – це одна з перших християнських країн світу.

Чин посвячення нового патріаршого собору Тбілісі совершив Святейший і Блаженніший католикос-патріарх усєї Грузії, архієпископ Мцхетський і Тбіліський Ілія II з участю єпископів Грузинської Православної Церкви та представників майже всіх Помісних Православних Церков. Під час урочистостей президент Грузії Михайл Саакашвілі, узв'язку з драматичними подіями в Україні, виступив зі словом українською мовою.

Православну Церкву в Польщі представляв на урочистостях наш архіпастир – архієпископ Люблинський і Холмський Авель. У складі делегації був також настоятель нашої парафії о. прот. А. Лось. (гк)

Свт. Миколая Мир-Лікійського

6 (19) грудня відзначаємо пам'ять святи-теля Миколая, архієпископа Мир-Лікійського, чудотворця. Це святий, якого особливо почитають в Україні; чи не в кожній церкві обов'язково є його ікона.

Ще за життя св. Миколай вважався батьком нещасливих і утішителем страждених. Прославився також численними чудесами. У церковних піснях прославляємо його як «світило пресвітле», «правило Православ'я», «столп церковний», «нечесності противоборець і благочесття поборник», «кормитель вдовиць і сиріт», «плачущих втіха», «молебник кріпкий».

Тропар свята та Євангелія – стор. 11.

80-річчя автокефалії Православної Церкви в Польщі

13 листопада 2004 р. минуло 80 років від дня проголошення автокефалії Православної Церкви в Польщі. Саме 80 років тому, 13 листопада 1924 р., Вселенський патріарх Григорій VII підписав патріарший томос про надання Православній Церкві в Польщі автокефалії. Православна Церква в Польщі дістала автокефалію як спадкоємиця древньої київської митрополії. Першим первоієрархом Автокефальної Православної Церкви в Польщі (така була її офіційна назва в 20-і та 30-ті роки) став митрополит Діонисій.

Урочистості з нагоди 80-річчя автокефалії нашої Церкви відбулися 13 листопада 2004 р. у митрополитальному кафедральному соборі св. Марії Магдалини у Варшаві. Торжественну Божественну Літургію та подячний молебен очолив теперішній первоієрарх Православної Церкви в Польщі Блаженніший митрополит Варшавський і усєї Польщі Сава. Польська Автокефальна Православна Церква (така з 1938 р. офіційна назва Церкви) перебуває на тринадцятому місці в диптиху автокефальних Православних Церков. (гк)

Хроніка нашого буття (23)

- 1 листопада у Хресто-Воздвиженській церкві о. прот. Мирослав Вишневський відслужив заказну Божественну Літургію.

- 6 листопада, у Дмитрівську поминальну суботу, Божественну Літургію та загальну Панахиду служили о. митр. прот. Володимир Ходак та о. прот. Мирослав Вишневський.

- Цього ж дня о. Володимир відслужив Вечірню, а в неділю 7 листопада Божественну Літургію служили о. о. Володимир та Мирослав.

- У четвер 11 листопада о. Володимир та о. Мирослав відслужили заказну заупокійну Божественну Літургію.

- У суботу 13 листопада Вечірню в нашому храмі служив о. Володимир. 14 листопада, в Неділю 24-у по П'ятидесятниці, випало також свято свв. безср. і чудотв. Косми і Даміана. Божественну Літургію служив о. Мирослав.

- 20 листопада у церкві Воздвиження Чесного Хреста Господнього о. Мирослав відслужив суботню Вечірню. У неділю 21 листопада, в день свята Собору Архистратига Михаїла і всіх безплотних сил небесних, відслужено Божественну Літургію, яку совершили соборно всі наші священники: о. митр. прот. Володимир Ходак, о. прот. Мирослав Вишневський та о. Миколай Баньковський. Після Літургії відбулася в прицерковній світлиці традиційна зустріч при чаю. З церкви численні наші вірні, котрі є громадянами України, подалися на виборчу дільницю до Генерального консульства України в Любліні, щоб взяти участь у другому турі виборів Президента України.

Хронікар

Передплата православних та українських видань

Інформуємо, що в нас існує можливість передплати українських та православних періодичних видань, що виходять у Польщі. Можна передплатити такі видання:

- тримісячник Перемисько-Новосанчівської єпархії «**Антифон**» – 12 зл. (весь 2005 р.);
- місячник „**Przegląd Prawosławny**” – 10,50 зл. (I-III 2005 р.);
- Український тижневик «**Наше Слово**» – 35,10 зл. (I-III 2005 р.);
- Український часопис Підляшшя «**Над Бугом і Нарвою**» – 9 зл. (I півріччя 2005 р.).

Просимо зголошуватись до старости.

Шукаємо спонсорів для «Православного Голосу Люблина»

Від самого початку функціонування Хресто-Воздвиженської церкви як храму української православної громади Люблина видається бюлетень нашої громади і церкви – «Православний Голос Люблина». Проте випуск цього видання пов'язаний з певними коштами (це кошти копіювання, інші праці виконуються безплатно).

Всіх, хто хоче підтримати наше церковне видання, просимо про спонсорвання окремих його випусків. Кошт копіювання одного випуску – близько 100 зл. Прізвище спонсора буде зазначене у виданні.

В Неділю Святих Праотців

наш Архипастир відзначає День Ангела – свято св. праведного Авеля.

*Душпастир та українська православна громада Люблина
сердечно вітають Його Високопреосвященство*

*Високопреосвященнішого Авеля, Архiepіскопа Люблинського і Холмського,
з цим духовним святом та бажають духовної насолоди, доброго здоров'я
і сил для праці на благо Св. Православ'я.*

На многії літа, Владико! Іс полла еті Деспота!

«Візантійське коріння Європи. Навколо ікони»

3-5 листопада відбувся в Любліні цикл заходів під спільною назвою «Візантійське коріння Європи. Навколо ікони». Організатором проекту був Академічний Центр Культури Університету Марії Кюрі-Склодовської „Chatka Żaka” та люблінська Фундація „Ponad Granicami”. Метою заходу було нагадати, що європейська християнська традиція має також східний, візантійський вимір.

Заходи, що відбувалися в рамках проекту, були різноманітними. Перший день проекту почався демонстрацією відомого, вже класичного, фільму Андрея Тарковського «Андрей Рубльов», якого молодше покоління переважно ще не мало нагоди побачити. Проте особливо цікавою була цього дня дискусія «Монахи на Сході та Заході Європи». Відбулася вона в рамках циклу «Два амвони», коли в домініканському костелі Любліна (він винятковий тим, що там саме два амвони) на двох амвонах стають два дискусанти. Цього разу були ними католицький монах домініканець з Любліна та православний монах – о. ігумен Афанасій (Нос) із Яблочинського Св.-Онуфрійського монастиря. Дискусію традиційно повів о. Томаш Достатні. Зав’язалася оригінальна розмова про вімінності і подібності в монашеских традиціях християнського Сходу і Заходу. Дискусанти відповідали також на запитання присутніх, часом досить доскіпливі. На дискусії присутній був зокрема православний архієпископ Люблінський і Холмський Авель.

У четвер 4 листопада організатори дали можливість учасникам проекту подивитися кафедральний православний храм Любліна – Спасо-Преображенську церкву. Пополудні, своєю чергою, відбулася презентація Школи іконописання ім. св. Андрея Рубльова в Більську Підляському. Спеціально з такою метою прибув до Любліна директор цієї школи о. митр. прот. Леонтій Тофілюк зі своїми ученицями. Присутні змогли не лише почути про школу і писання ікон, але також побачити написані

там сучасні ікони, а навіть слідкувати за процесом творення ікони. Цього ж дня з концертом виступив Чоловічий вокальний ансамбль при православній кафедрі в Любліні під диригуванням чтеця Андрея Боубля.

Останній день проекту включав: відвідання церкви Різдва Пресвятої Богородиці в люблінському скансені, лекцію д-ра Тадея Карабовича про народні ікони, а також демонстрацію фільмів Г. Лінковського *Браття одного й того ж Бога* про Уйковичський монастир та С. Кубяка *Юрій Новосільський: Літургія. Портрет з дзеркалом. Ретроспекції*.

Ініціатором і організатором проекту «Візантійське коріння Європи. Навколо ікони» був відомий люблінський режисер і водночас директор АЦК УМКС „Chatka Żaka” Гжегож Лінковський. Безперечно, щогорічний захід можна вважати продовження організованих ним ще на початку 90-их років «Зустрічей з Православ’ям».

Проект «Візантійське коріння Європи. Навколо ікони» був цікавою спробою донести до люблінського, у переважній більшості римокатолицького, суспільства інформацію про невідомий йому чи призабутий пласт християнської традиції Європи. Це було гарне і різноманітне за змістом та формою представлення православної церковної спадщини і традиції. (лп)

Шукайте за адресою:

www.cerkiew.pl

Митрополит Олексій (Громадський)

Слово на Введення у храм Пресвятої Богородиці

*Днесь... в храмі Божому
ясно Діва являється
і Христа усім предвозвіщає.*

Так, друзі мої, сьогодні ми згадуємо той великий день, коли вперше пролунала в стінах храму Єрусалимського жива проповідь про спасіння людей у Христі. Усього трьохлітня Проповідниця того спасіння увійшла до храму, але яким чудесним було Її входження! Ангели небесні здивувалися, яким чином Діва увійшла у Свята Святих, а Первосвященик, за підказкою Божою, не завагався увести Її туди, куди і сам входив один раз на рік. І не дивно, бо ж Вона – Діва Пречиста стала скинією, в якій вмістився Спаснаш Христос. Вона увійшла до храму рукотворного, щоби стати храмом одухотвореним, який вмістив Христа, для того, щоби й ми, входячи в наші храми, стали живими храмами Духа Святого. Ось для чого нині Діва в храмах Божих з'являється і Христа усім проповіщає, ось для чого ми нині світло святкуємо «чоловіків спасіння проповідання!»

Христос, Пречиста Діва, храм Божий! Це головні складові сьогоднішньої науки про спасіння, в якій найдорожчі слова повинні перетворитися на життя. Нині проповідь про спасіння людей в Христі у храмі лунає на весь світ, а хто спасається в Христі, той «нова твар», і для того, щоби стати новою тварію, тре-

ба «відложити ветхого чоловіка, тлінного в похотях прелестних, і оновитися духом» (Єф. IV, 21-23).

Таку науку подає нам нині в храмах Божих пречиста Діва про спасіння людей у Христі. Її наука жива, спасенна, бо Вона Сама перетворила святі слова про спасіння на життя. Вона стала живою скинією Христовою, одухотвореним храмом Христовим. Стала, бо Сама, за Божою допомогою, «відклала в Собі ветхого чоловіка і оновилася духом в нову твар», розпочавши цей Свій подвиг вже з трьохлітнього віку, з дня введення Свого у храм.

Ми знаємо з церковного передання та слова Божого, що в храмі Пречиста Діва була віддана молитвам, читанню слова Божого і богомислію, що утверждала Вона там Себе в смиренні і покорі, що чергувала молитви і богомисліє з рукодільними трудами. А це якраз те, з чого складається «нова твар», одухотворена Духом, бо ж в тих властивостях сукупність добродітності і благочестія, які обіймають усю людину і навчають її правдивого розуміння Бога, людей і самого себе. В молитвах невсипуща, за читанням слова Божого удостоєна Благословення про народження від Неї Спасителя, тиха, лагідна з людьми і смиренна в Собі – нинішня Проповідниця нашого спасіння на всі часи стала зразком і прикладом, як треба оновлюватися в «нову твар» належним ставленням до Бога,

людей і самих себе. Пресвята Діва на всі часи ясно являється як благовоління Бога Отця, як скинія Христова, як храм Духа Святого, як прихисток і заступниця людей, як наставниця смирення і цноти.

І усі Свої скарби Пресвята Діва придбала, виростила і зберегла в серці Своему на віки, виховуючись при храмі Божому, і дає усім приклад, що спасіння у Христі дається в храмах Божих, що тільки виховання під покровом Церкви Божої є правдивим вихованням людини, яка тільки в Церкві навчається, як вона має ставитися до Бога, людей і до самого себе. О, як це потрібно знати, особливо в наші часи, коли якраз мало хто й думає про церковне виховання людей. Змалечку навчають нині людину, як вона має жити в світі, щоби мати розум, добробут, знання, а часом і владу, але мало хто думає про духовні скарби, які знаходить людина в храмі Божому.

Отож-то, коли хочемо щоб діти наші виростили в «твар нову» у Христі і користали в житті своєму зі скарбників духовних, не занехаймо виховання їх у страхі Божому. З першим розкриттям дитячого розуму треба прищеплювати дітям здорові поняття про християнське благочестя і виховувати в їх ніжних серцях почуття любові до Бога, а також і покори Його заповідям.

Людина народжується на цей світ для того, щоб упродовж свого земного життя приготуватися до вічного життя на небі. А коли ж почати цю підготовку, як не з малих літ. Не добре бо ж, як людина в зрілих літах приймає на себе обов'язки, до яких не підготовлена, та ще гірше, коли хто пропустить і занехає час для

приготування до вічності, переймаючись тільки земними турботами, і підійде до останньої миті земного життя не підготовленим і нездатним до життя небесного.

Даремно думають, що дітям рано займатися підготовкою до вічного життя, бо важко, а може, і зовсім неможливо повернути згаяний час, бо ж хто знає, скільки того часу дано для нас Провидінням і в якому віці ми відійдемо у вічність. Богові належить кожна хвилинка нашого життя і кожний вік людський, і Йому ж повинні бути присвячені початки свідомості і перші вільні кроки і вчинки малих дітей. Та до того ж, дитячий вік найбільш здібний і готовий до прийняття науки життя вічного, і коли будуть пропущені роки дитинства, то буде втрачено найкращий час для насадження на ниві дитячих сердець благочестя.

Колись ми чули дитячим слухом, як зивали в цей день наші недалекі предки: «Святе Воведеничко, виведи нас на виденичко!» Це, звісно, не була молитва, бо слова ці за своєю наївністю не є властивими для молитви, але це був глибокий поклик для віруючої душі, в якому ми ще в дитинстві відчували шукання і бачення духовними очима «єдиного на потребу» – спасіння. От, якби ми помітили і в собі нині хоч єдиний такий, повний віри і теплоти сердечної поклик! Тоді ми могли б бути певними, що нинішнє свято не минуло для нас без користі, бо за тим святим покликом і ми спостерегли б у собі і «зріння спасіння», бо нині «человіков спасенія проповіданіє» через Пречисту Діву, Яка «нині в храмах Божих ясно являється і Христа всім віщає». Амінь.

Михайло Калиняк

Церковне життя в Запорізькій Січі

Продовження з «ПГЛ» № 10-11/2004.

По скасуванні Січі і розпорошенні запорожців єдиними, до певної міри, тривалими свідками славного їх минулого залишались подекуди церкви і те, що збереглося в них. На жаль, невмолимий час та воєнні хуртовини, що перекочувались українською землею, багато знищили з тих неоцінених пам'яток, і про них можемо довідатись лише з описів. А були там високовартісні, в загальнолюдському значенні, цікаві речі-свідки майстерності запорожців, їх глибокого відчуття і розуміння художньої краси. В своїй «Історії запорізьких козаків» з 1900 р. Д. Яворницький заповнює цілі сторінки переликом, що в якій церкві збереглося, підкреслюючи, що це лише невелика частина давнього багатства. Були там мистецькі твори церковного і світського малярства, різби в дереві, металі і кості, золотарства, прикладного мистецтва, художнього ткацтва і вишивання, зразки козацької одежі, зброї тощо.

Згадаймо найцікавіші з них. В церкві Підпиленської Січі зберігалась невеличка бібліотека – 120 томів книжок релігійного, побутового та історичного змісту. Крім цього, в списку майна церкви згадується про 30 Євангелій у срібній оправі, з чого 10 були такі великі, що для несення їх під час Хресного ходу потрібні були аж чотири козаки.

В Нікопольській церкві (давня Микитинська Січ) була ікона св. Покрови Матері Божої з церкви Нової Січі. Бачимо на ній групу запорожців, на чолі з отаманом, що стоять в молитовній поставі. За переказом, на іконі пред-

ставлено кошового отамана Петра Кальнишевського, який звертається в тяжкий момент оточення Січі московським військом з молитвою до Пречистої Богоматері, благаючи Її про допомогу і оборону. З уст кошового лине молитва: «Молимся, покрий нас чесним Твоїм покровом, ізбави от всякого зла». На це Мати Божа, схиливши своє вухо до запорожців, відповідає: «Ізбавлю і покрию люди моя».

На стіні Самарського, тобто Новомосковського, собору намальований цікавий образ Страшного суду: демони, вогні, казани з кип'ячою смолою, приладдя для тортур, а далі люди розділені за станами – від архієреїв до простонароддя включно.

В церкві Преображення Господнього в Самарському монастирі була цікава, побутово-релігійного характеру, ікона Господа Вседержителя в високій митрі на голові, в пурпуровій мантії на плечах, зі скипетром в правій руці та державним яблуком в лівій. На яблуці видно ліс, серед нього – озеро. Від озера простяглася річка, через неї перекинута місточок. Тут же і три запорожці; один рибу вудкою ловить, другий, стоячи в очереті, націлився рушницею на качок, що пливуть річкою, а третій – сидить напочіпки біля казанка, підвішеного на триніжку, та варить їжу. Побіч стоїть чумацький віз – «мажа», а над водою видніє козацька чайка з вітрилом. Думка художника тут як на долоні: Бог любить козаків і сприяє всьому, що вони роблять, тому й держить їх в своєму володарському яблуці.

В колишньому Катеринославському музеї о. Поля збереглися: Плащаниця і один з-поміж 28 фелонів з церкви Покрови Пресв. Богородиці в Новій Січі.

В церкві в селі Гологрушівці перед іконою Розп'яття Спасителя висіла фігура ангела на металевому ланцюжку. Зверху дороблено до неї руки зі свічниками, а знизу прищеплене до неї невелике серце, на якому з лицевої сторони є напис: «Цю завіску в слободу Гологрушівку подарував козак бувшого Запоріжжя Панас Білий з товаришем Іваном Зазубиколесом», а на другій стороні вирізано слова: «До храму св. архістратига Михайла 13 серпня 1788».

Вищенаведений опис важливіших церковних об'єктів представляє лише частину загального стану широкої мережі розташування церков на запорізьких землях. За неповними даними, під кінець існування Запорізької Січі на приналежній їй території, поза описаними двома монастирями, існувало ще 48 діючих церков, 14 каплиць, 2 пустельничі скити і ряд чтимих святих ікон та місцевостей.

Церковне управління

Відносно організації і структури внутрішнього церковного життя на запорізьких землях М. Максимович, а за ним і Д. Яворницький вважають,

що спочатку Січова Покровська церква входила в склад парафії Терехтемирівського монастиря, а з його занепадом, під час козацьких повстань, духовну опіку над Січовою церквою прийняв Києво-Межигірський монастир.

Докладніше наświetлюють цю справу писані документи з другої половини XVII ст., в одному з яких – листі кошового Григорія Іваники до ігумена Межигірського монастиря – читаємо: «Стверджуємо цим нашим письмом тепер і на всі будучі часи, що нашому цілому Запорізькому війську били чолом наші духовні отці, пречесний отець Феодосій Васьковський, ігумен Київський і Межигірський з цілим своїм збором, зі своєю братією, щоб на потонні часи і літа ствердили ми письмом, що тепер і завжди з їхнього монастиря, а не з якогось іншого, присилані священники служити будуть Службу Божу в нашій Запорізькій церкві Покрови Пресв. Богородиці, і всі правила конечні до спасіння душі відправляти будуть». У відповідь на цю просьбу все військо постановило оцінювати заслуги межигірських отців, «щоб свята Покровська церква запорізька назавжди була при них, та щоб вони відправляли в ній богослуження і були духовними отцями Січового Товариства». При цьому підкреслена просьба,

Запрошуємо на **інтернет-сторінку Хресто-Воздвиженської церкви та української православної громади Люблина:**

www.chresto-vozd.harazd.net

На веб-сайті знайдете інформацію про нашу церкву і громаду, історію Православ'я в Люблині, фотоальбом про життя громади, інтернетну версію «Православного Голосу Люблина», посилання на цікаві православні та українські сторінки, Галерею свт. Петра (Могили), актуальну програму богослужінь у нашому храмі.

щоб на це святе діло присилати людей здібних, статечних, щороку двох священників, одного диякона і уставника. Однозгідність рішення Запорізького війська стверджено підписами і військовою печаткою. В кінці висловлено побажання і просьбу, щоб їх військову волю ніхто не касував і не зміняв, а «щоб військово слово, яке не противиться Божій волі, а ще Його славу побільшує, завжди було шановане і як скала непорушене».

Таким чином, церква в Січі через свій тісний зв'язок з Межигірським ставропігійним монастирем уважалась до певної міри автономною, незалежно від Київської митрополії. І цю її видимо, номінальну незалежність запорожці боронили навіть після прилучення Київської митрополії, а тим самим і Межигірського монастиря, під зверхність московської патріархії в 1686 р. Так, наприклад, коли київський митрополит Гедеон Четвертинський схотів підпорядкувати всі запорізькі церкви своїй владі, припиняючи їх зв'язок з Межигірським монастирем, ігумен монастиря Феодосій звернувся до Запорізької Кошової влади, а одночасно до московського патріарха, з проською удержати незмінним дотеперішній існуючий стан. Кошовий Федір Іваніка у своїй відповіді ігуменові підкреслює: «Божа і наша церква, що існує між ага-

рянськими (мусульманськими) кочовиками, не підлягає ясновітлому князеві київському митрополитові... і будемо патріархові та його милості панові гетьманові поклони пересилати, щоб на нашу покірну просьбу ласкаво potwierдили права Межигірській і нашій Запорізькій святині, котрими давніші, святої пам'яті, митрополити не інтересувались, так що і тепер не випадає ясновітлому князю митрополитові Київському до того втручатися. Не буде Божа і наша церква відділена від Межигірського монастиря, доки води в Дніпрі і нашого Запорізького війська вистачить».

Московський патріарх Іоаким potwierдив давні устійнені відносини між монастирем і Запорізькою церквою і такий стан тривав до часу остаточної ліквідації Січі в 1775 р. На різні посягання і проби порушення цього стану запорожці відповідали рішучим протестом. Так, вже за «Нової Січі», в 1769 р. під час воєнного походу Запорізький Кіш не погодився на підпорядкування, з наказу Румянцева, своїх трьох ієромонахів зверхній владі «оберсвятеника» російської армії. Подібно ж і пізніше, на домагання київського митрополита від начальника запорізьких церков, ієромонаха Володимира, щоб він прислав статистичний перелік запорізьких церков, їх маєностей,

Новий православний інтернетівський портал

Orthphoto - це інтернетівський сервіс, присвячений
православному християнству у фотографіях.

Шукайте за адресою: www.orthphoto.net

кількості духовенства, його доходів, привілеїв і т.д., кошовий отаман Петро Кальнишевський відповів: «Запорізькі церкви від давніх часів запровадженим порядком, були будовані військом і ним удержувані, так і тепер під головним і цілковитим зарядом війська знаходяться, тож і не потрібно тою справою трудити митрополитів».

На основі вищезгаданого усталеного статусу, Межигірський монастир постійно посилав на Запоріжжя зі своєї братії кандидатів на «начальників» усього запорізького духовенства, настоятелів для Самарського і Нехворощанського монастирів, ієромонахів, священників, дияконів, читців і співаків для Січової та інших парафіяльних церков, а також антімінси і святе миро.

Хоч запорожці глибоко шанували київські святині, зверхню церковну владу і взагалі духовенство, проте Кіш завжди вважав себе господарем своєї церкви. З числа присланих монастирем кандидатів на загальній козацькій Раді вибирано найгідніших на духовні становища, на час одного року, подібно як це було з січовою старшиною. Часом деяких поновлювали на другий рік, але тільки з вибору і за згодою Січового товариства, а не з волі і пропозиції монастирського проводу. Не можна було духовенству вмішуватись у справи позацерковні, за винятком старання про злагодження кари для порушників січових законів і звичаїв. Все це відносилось до духовенства січової церкви, кандидати до парафіяльних церков запорізьких волостей прибували спочатку до «начальника» запорізьких церков, потім присягали вірність Війську Запорізькому і щойно тоді отримували призначення. Оскільки кан-

дидати до січової церкви мушили бути безженними ченцями, то парафіяльні церкви могли обслуговувати і сімейні священники. Від духовенства січової церкви, де був штат на 10 осіб (1762 р.), вимагалось начитаності в Слові Божому, красномовності, доброго голосу – особливо від дияконів і здержливості від алкоголю. Настоятель запорізьких церков повинен був у кожену неділю і свято виголошувати проповіді, і то неодмінно українською мовою. Хто не дотримувався цих вимог, того козаки негайно випрошували з Січі.

Крім духовенства, яке приходило з Межигірського Спаса, до Запорізької церкви висвячувано й своїх кандидатів. Так, напр., у новій церкві в селі Карнаухівка біля Нового Кодака першими священниками були козаки Канівського куреня – Василь Удовицький і Єремія Леонтович.

Запоріжці оточували свою церкву та її служителів щедрою всесторонньою опікою: жертвували гроші, дорогоцінний посуд – чаші, хрести, євангелії, дорогі літургічні облачення; будували власним коштом церкви та інші потрібні будівлі. Уважаючи себе, і признаний монастирем за свого опікуна, ктитора чи коллатора, Запорізький Кіш, щедро обдаровував Межигірський монастир і його братію, посилаючи на їх утримання та інші потреби, зв'язані з харитативною діяльністю монастиря, цілі вози риби, пшениці, солі, хутряних виробів, вина тощо. Часто старі запорожці приймали чернечий постриг і доживали віку в монастирі, віддаючи все своє, часом дорогоцінне, майно.

Михайло Калиняк

Продовження в наступному номері «ПГЛ».

Сторінка www православної парафії в Седльцах

http://republika.pl/parafia_siedlce/strona.htm

Крок за кроком ми наблизилися до завершення оглядів Інтернет-ресурсів нашої єпархії. Цього разу завітаємо на сторінку парафії Святої Трійці в Седльцах. Передусім тут можна знайти основні відомості про Православну Церкву в Польщі (розділ **Diecezje**), саму парафію (розділ **Parafia**, який поділено на два підрозділи – **Aktualności** та **Zdjęcia**), історію Православ'я у цій місцевості (розділ **Historia**), посилання на інші православні Інтернет-ресурси (розділ **Linki**), а також контакти з парафією (розділ **Kontakt**, де подано поштову адресу та розміщено форму для висилання електронних листів).

Вступом до інформації на цій сторінці є фрагмент книги *Православ'я в Польщі* (ред. Анна Радзюкевич). Говориться тут, зокрема, про те, що Православ'я в Польщі успадкувало надзвичайно багату традицію, яка формувалася на перетині двох культур: західної (латинської) та східної (візантійсько-руської). Сьогодні більшість православних вірних живе на сході країни, на культурному пограниччі. Це, у свою чергу, спрямовує на ведення діалогу, а також доводить, що інакшість лише збагачує.

Розділ сторінки, присвячений загальним відомостям про сучасний стан Православ'я в Польщі, представляє структуру Церкви, оформлену в інтерактивну мапу. Наступна ж частина цього Інтернет-ресурсу розповідає про саму парафію, церкву Святої Трійці (з детальним описом вигляду храму), актуальні події у житті православних цієї місцевості. Крім того, у розділі **Parafia** розміщено фотоальбом, де представлено як старі знімки («з парафіяльної книги»), так і нові (внутрішній інтер'єр храму, важливі події, виставка ікон, парафіяльне свято тощо).

Історія Православ'я в Седльцах, так само, як і на всьому терені східної Польщі, є давньою. Про це свідчать, зокрема, слова архи-

єпископа Люблинського і Холмського Авеля, наведені на початку розділу сторінки **Historia**: «[...] Присутність Православ'я не починається тут в XIX ст., як це дехто намагається представити, але ще в глибокому Середньовіччі. Тому ми не є тут прибульцями. Ми є Апостольською Церквою, старою з давніх давен, присутньою на цих землях [...]». У даному розділі представлено історію Православ'я в Седльцах від його початків (перший православний храм у цій місцевості було збудовано в кінці XIV; перша писемна згадка про православне населення на цих теренах зустрічається у праці Міхала Балінського *Starodawna Półca*) і до сьогодення. Варто відзначити, що особливе місце в новітній історії цієї парафії займає період, коли настоятелем церкви тут (від 1994 до 2000 р.) був душпастир нашої громади о. прот. Мирослав Вишневський. Саме тоді, як зазначає хроніка буття парафії, православне життя в Седльцах стало більш динамічним: без жодних перешкод відбувалися богослужіння, було розпочато регулярне навчання Закону Божого, почала видаватися парафіяльна газета „Głos Cerkwi” тощо.

Наступний розділ сторінки – **Linki** – представляє посилання на інші православні Інтернет-ресурси у Польщі. Поділені вони на декілька категорій: єпархії, братства і товариства, центри православної культури, навчальні заклади, монастирі, парафії.

Завершуючи, варто сказати, що сторінка парафії Святої Трійці у Седльцах є доволі багатою на відомості про православне життя у цій місцевості. У нашому огляді, мабуть, вдалося показати лише вершину айсберга представленої там інформації. До решти можна дістатися, відвідавши цей Інтернет-ресурс.

Дмитро Шевчук

Свт. Миколая Мир-Лікійського

Тропар

Правило віри і образ кротості, воздержання учителя яви Тя стаду твоєму яже вещей істина. Сего ради стяжал еси смирением високая, нищетою богатая. Отче священноначальниче Николае, моли Христа Бога, спастися душам нашим.	Правилом віри і образом кротости, учителем отримання явися ти пастві твоїй Той, Хто є істиною всіх речей. Тому смиренням своїм придбав ти величність, а убогістю - багатство. Отче священноначальнику Миколаю, моли Христа Бога, спастися душам нашим.
---	---

Свята Євангелія від Луки

Одного разу, став Ісус на місці рівнім, і багато учеників Його, і сила велика людей з усієї Іудеї, і з Іерусалиму, і побережжя Тирського й Сидонського, Що прийшли слухати Його і сцілятися від недугів своїх, також і ті що страждали від нечистих духів; і сцілялись. І увесь народ бажав доторкнутись до Нього, бо сила з Нього виходила і сціляла всіх. І він, звівши очі Свої на учеників Своїх, говорив: блаженні убогії духом, бо ваше є Царство Боже. Блаженні голодні тепер, бо насититесь; блаженні плачуці тепер, бо втішитесь. Блаженні будете, коли зненавидять вас люди і коли одлучать вас і ганьбитимуть і рознесуть ім'я ваше як ганебне за Сина Людського. Зрадуйте у той час і звеселіться, ось бо велика заплата ваша на небі.

Лк. 6,17-23 (24 зач.)

Пожертву на видання цього номеру бюлетеня «Православний Голос Люблина»
склав Всеволод Олексюк.

Православний Голос Люблина

Бюлетень української православної громади церкви Воздвиження Чесного Хреста Господнього в Люблині
Редактор бюлетеня: Григорій Купріянович (тел. 5341024).
Адреса: Cerkiew Podwyższenia Krzyża Pańskiego, ul. Dolińskiego 1, 20-127 Lublin, тел. 4444160.
E-mail: chresto-vozd@cerkiew.pl Internet: <http://www.chresto-vozd.harazd.net>

Програма богослужінь
у церкві Воздвиження Чесного Хреста Господнього
- храмі української православної громади м. Люблина
грудень 2004 р.

3 грудня, п'ятниця

17⁰⁰ Велика Вечірня з литією

4 грудня, субота. Введення в храм Пресвятої Діви Марії

9⁰⁰ Божественна Літургія

17⁰⁰ Вечірня

5 грудня, Неділя 27-а по П'ятидесятниці

9⁰⁰ Божественна Літургія

після Літургії зустріч при чаю

11 грудня, субота

17⁰⁰ Вечірня

12 грудня, Неділя 28-а по П'ятидесятниці

9⁰⁰ Божественна Літургія

після Літургії зустріч при чаю

13 грудня, понеділок. Св. ап. Андрія Первозванного

9⁰⁰ Божественна Літургія

18 грудня, субота

17⁰⁰ Вечірня

19 грудня, Неділя 29-а по П'ятидесятниці.

Свт. Миколая Мир-Лікійського

9⁰⁰ Божественна Літургія

після Літургії зустріч при чаю

25 грудня, субота

17⁰⁰ Вечірня

26 грудня, Неділя 30-а по П'ятидесятниці. Святих Праотців

9⁰⁰ Божественна Літургія

Зустрічі при чаю

Запрошуємо на традиційні недільні зустрічі
української православної громади Люблина,
які відбуваються після Літургії у Христо-Воздвиженській церкві.

На зустрічі в неділю 5 грудня 2004 р. з доповіддю

Ікона як образ обоженого світу

виступатиме слухач ЄКПіУУ Віталій Падалка